

zott hivatkozási rend szabja meg, amely szintaktikai információkat (pl. a jelzetek által kifejezett fogalmak viszonyát) fejez ki. A boole-i operátorok kommutativitása nem lenne képes reprodukálni ezeket az információkat. Ez a fajta visszakeresés ugyanazokat a problémákat veti fel, amelyek a verbális indexelésben

vagy a fazettás osztályozásban a szintaktikai struktúrák előkészítésekor jelentkeznek.

/GÖDERT, W.: Die Dezimalklassifikation im Online-Retrieval. = Nachrichten für Dokumentation, 41. köt. 3. sz. 1990. p. 155–158./

(Papp István)

Adatbázistípusok

A szakirodalomban számos adatbázistípus szerepel, különféle elnevezések alatt. Ez az írás felsorolja valamennyi eddig ismert típust, de nem vállalkozik minden elnevezési változat felsorolására. (Az adatbázistípus magyar elnevezése mellett a cikkben szereplő német kifejezést is megadjuk. – A ref.*)

Bibliográfiai adatbázisok (Bibliographische Datenbanken). A dokumentumok címét, szerzőjét, megjelenési helyét, deskriptorait és egyéb bibliográfiai adatait tartalmazzák, gyakran kivonatukat is.

Referencia-adatbázisok (Referenzdatenbanken und Hinweisdatenbanken). Ez a típus hivatkozásokból áll az eredeti szakirodalomra, vagy más forrásokra (forrástájékoztató). Magyar elnevezése forrástájékoztató adatbázisok. Meghatározása alig különbözik a bibliográfiai adatbázisokétól.

Szakirodalmi adatbázisok (Literaturdatenbanken). Meghatározása szerint gyakorlatilag azonos az előző kettővel: a tudományos folyóiratokban megjelent primer irodalomra vonatkozó forrásutalásokból áll.

Útmutató típusú adatbázisok (Nachweisdatenbanken). Intézmények, személyek, audiovizuális anyag adatait, néha nehezen hozzáférhető anyag tömörítvényeit tartalmazzák.

Forrásadatbázis (Quellendatenbanken). Primer ismeretanyagot tartalmazzák, vagyis a kikeresett adatok közvetlenül a keresett információt nyújtják.

Numerikus adatbázisok (Numerische Datenbanken). Túlnyomórészt számszerű információkat tartalmaznak táblázatok, idősorok stb. formájában.

Tényadatbázisok (Faktendatenbanken). A keresett információt közvetlenül bocsátják rendelkezésre (l. az előző három típust is.)

Forrástájékoztató adatbázisok (Referraldatenbanken). Személyekre vagy projektekre utalnak.

Teljes szövegű adatbázisok (Volltext-Datenbanken). A publikációk teljes szövegét tartalmazzák, amelyhez esetenként tömörítvények és tárgyszavak is csatlakozhatnak.

Statisztikai adatbázisok (Statistische Datenbanken). Statisztikai táblázatos adatokat tartalmazzák, elsősorban számítógépes feldolgozásra.

Képletadatbázisok (Formalismendatenbanken). Különböző struktúrákat, pl. kémiai szerkezeti képleteket tartalmaznak.

Kvázistatisztikai adatbázisok (Quasi-statistische Datenbanken). A bennük lévő táblázatok statisztikai-lag/számítástechnikailag nem dolgozhatók fel.

Cimadatbázisok (Directory-Datenbanken). Ehhez a típushoz sorolandók a címtárak, az adatbázisok tartalmáról tájékoztató adatbázisok, egyéb adattárak.

Alfanumerikus adatbázisok (Alphanumerische Datenbanken). Szöveget és számszerű adatokat egyaránt tartalmazzák.

Szoftveradatbázisok (Software-Datenbanken). Számítógépes programokat tartalmazzák.

Gazdasági adatbázisok (Wirtschaftsdatenbanken). A piacokról, vállalatokról, kereskedelmi és pénzügyi folyamatokról, gyártmányfejlesztésekről nyújtanak információkat.

Minőségi, ill. mennyiségi adatbázisok (Qualitative/Quantitative Datenbanken). Az előbbin a szöveges, az utóbbin a számszerű és grafikus információkat tartalmazó adatbázisok értendők.

Nyilvános adatbázisok (Öffentliche Datenbanken). Hozzáférhető minden információigénylő számára, akinek megfelelő berendezései vannak, és szerződést kötött az adatbázist szolgáltató hosttal. Az online adatbázis szinonimájának is tekinthető ez a fogalom.

Aktuális adatbázisok (Realtime-Datenbanken). Kevés visszamenőleges információt tartalmazzák, ezzel szemben rendkívüli mértékben naprakészek, esetenként óráról órára követik a változásokat. (Pl. a piaci változások egyidejűleg követhetők a képernyőn.) Online küldött információkról van szó, s adatbázis helyett inkább aktuális gazdasági információ-közvetítő szolgáltatnak nevezhető.

Egyéb adatbázisok (Sonstige Datenbanken). Az USA-ban léteznek pl. ún. feketelista-adatbázisok (a bérbeadókkal perben álló bérlőkről), az orvosokat beperelő páciensekről), s online adatbázisok pl. használt gépkocsikról és eladásra kínált ingatlanokról.

/HÜGEL, R.: Datenbanktypen in der Literatur: Ein Überblick. = Nachrichten für Dokumentation, 41. köt. 6. sz. 1990. p. 357–360./

(Papp István)

* Az adatbázisok típusainak elnevezése és a típusokba sorolás korántsem egységes. A közölt típusok közül csak néhány elnevezést használnak, sok az átfedés, egy típusnak 2–3 elnevezését is ismerjük. Az összefoglalás célja, hogy a köztudatban szereplő főbb elnevezéseket bemutassa és magyarázza. – A lekt.